

Totuudesta voi tietää

Teologian tekemisessä on jatkuvasti oltava tarkkana, etteivät erilaiset teologiset muotivirtaukset vie meitä mennessään. Yksi suosiotaan kasvattava näkemys on, että Jumalasta puhuttaessa elämme ainoastaan tulkintojen ja kokemusten tasolla. Varsinaisesti Jumalasta ei voi tietää mitään. Emme oikeastaan voi puhua Jumalasta vaan ainoastaan jumalakokemuksistamme, meille vakuutetaan. Meillä ei ole mitään totuutta Jumalasta. On vain erilaisia uskonnollisten kokemustemme ilmaisutapoja. Tämä ensi kuulemalta nöyrältä vaikuttava näkemys osoittautuu lopulta hyvin ylimieliseksi siinä mielessä, että ohitetaan vuosisatoja kestänyt vaativa keskustelu siitä, mikä lopulta on totuus. Tämän näkemyksen edustajat yksinkertaisesti julistavat kaikkien muiden totuuden etsijöiden ponnistelut turhiksi, sillä vain heillä on totuus, ja se on tämä: mitään totuutta ei ole olemassakaan, on vain tulkintoja. Tämän pitäisi sitten olla totta kaikkialla ja koskea kaikkia.

Kahden totuuden oppi

Toinen myös konservatiivisten kristittyjen pariin luikerrellut ajattelutapa totuudesta on tämäntapainen: jokin asia, vaikkapa jokin Jeesuksen opetus tai teko, voi olla samanaikaisesti historiallisesti väärässä ja kuitenkin teologisesti totta. Historiallisesti väitetään, että Jeesus ei ole sanonut tai tehnyt jotakin, mitä Uusi testamentti kertoo hänen sanoneen tai tehneen. Mutta samaan hengenvetoon todetaan, ettei se haittaa mitään, sillä hengellisesti – maailmassa joka on tieteen ulottumattomissa – tämä opetus tai tapahtuma voi kuitenkin olla totta. Tällainen ajattelutapa on täysin kestävä. Ensimmäiset kristityt eivät missään tapauksessa olisi voineet puolustaa ylösnousemusta, jos

Jeesuksen ruumis olisi ollut heidän kässissään. Ei riitä, että uskotaan Jeesuksen nousseen jollakin tavoin ”hengellisesti”. Kristillinen usko on riippuvainen siitä, että Jeesus nousi ruumiillisesti kuolleista. Se ruumis, joka Jeesuksella oli, kun hän oli noussut kuolleista, on sama – joskin tietysti uudessa kirkastetussa muodossa – kuin se, joka hänellä oli silloin, kun hänet ristiinnaulittiin. Se ei siis voi olla enää haudassa. Jos se olisi haudassa, kristillinen usko olisi petosta. Sama koskee vähemmän keskeisiä uskon totuuksia. Totuuden väärä ”hengellistäminen” voi pelastaa siltä kiusalliselta tilanteelta, että me emme aina pysty näyttämään toteen Raamatun jokaisen historiallisen tapahtuman paikkansapitävyyttä. Joudumme joskus elämään historiantutkimuksen senhetkisen tietämyksen kanssa jännitteessä. Tätä jännitettä ei kuitenkaan pidä pyrkiä poistamaan sillä, että julistamme Raamatun historiallisesti paikkansapitämättömäksi ja siirrämme totuuden sellaiseen ”hengelliseen ulottuvuuteen”, jossa se on turvassa. Miksi ei? Koska se rikkoo koko kristillisen uskon suurinta mahdollista totuutta vastaan: Jumala on toiminut historiassa, tullut ihmiseksi Kristuksessa ja puhunut meille ymmärrettävästi tavallista inhimillistä kieltä käyttäen. Tämä ns. ”inkarnaatioperiaate” merkitsee sitä, että kristillinen usko lepää kaikille avointen, historiassa tapahtuneiden tosiasioiden varassa. Eikö se merkitse sitä, että kristillisen uskon voitaisiin osoittaa olevan vailla järkeä? Ehdottomasti, mutta niin ei ole käynyt. Jos kristinusko on totta, niin ei tule käymäänkään. Jumala ei tietenkään ole meidän käskettävissämme. Emme voi pyytää ylösnoussutta tulemaan terveyskeskuksen vastaanotolle. Me emme voi analysoida ylösnousemusruumista. Mutta ylösnousemus tapahtui ajassa, paikassa

ja historiassa, ja siksi sen seuraukset ovat ajassa, paikassa ja historiassa. Tältä osin ylösnousemusta voi siis tutkia myös historiallisesti. Ylösnoussut Jeesus voi pyytää Tuomasta panemaan kätensä haavoihinsa. Ja kun evankelista kertoo ylösnouseen syöneen kalaa, se ei ollut hengellistä kalaa.

Lahjomaton totuus

Klassisessa teologiassa on aina tajuttu, että Jumala ei ole ilmoittanut meille kaikkea totuutta kaikesta. Meidän tietomme on hyvin vajaavaista. Mutta Jumala on suuressa rakkaudessaan kuitenkin ilmoittanut meille itsensä ja itsestään. Tämän ilmoituksen torjuminen on kaikkein suvaitsemattominta, mitä ihminen voi tehdä. Silloinhan ihminen ei anna edes Jumalan oikaista omaa ajatteluaan. Totuutta ei pidä muovata oman ajattelun mukaiseksi, vaan totuuden pitää antaa muovata ajattelua. Os Guinness kirjoittaa hyvin totuuden lahjomattomuudesta: "Kristillinen usko ei ole totta siksi, että se toimii. Se toimii siksi, että se on totta. Se ei ole totta siksi, että me koemme sen. Me koemme sen, syvästi ja ihanasti, koska se on totta. Se ei ole ainoastaan totta 'meille' vaan se on totta kaikille, jotka etsivät löytäkseen, ja siksi, että totuus on totta, vaikka kukaan ei uskoisi sitä, ja harha on harhaa, vaikka kaikki uskoisivat siihen. Siksi totuus ei taivu mielipiteiden, muodin, määrän, aseman tai vilpittömyyden edessä. Se on vain yksinkertaisesti totta, ja siinä kaikki."

Ajattelu kuuliaiseksi Kristukselle

Kristittyjen on taisteltava lujasti kaikkea sellaista kestämatöntä ajattelua vastaan, joka synnyttää ihmisissä ennakoasenteita Jumalan sanan totuuksien kuulemista vastaan. Modernin liberaalteologian syntyaikoina klassista kristillistä uskoa puolustanut amerikkalainen teologi J. Greham Machen kirjoittaa: "Vääristynyt ajattelu on

mitä suurin este evankeliumin vastaanottamiselle. Voimme saarnata kaikella uskonpuhdistajan innolla ja kuitenkin onnistua voittamaan vain yhden harhailijan siellä täällä, jos me sallimme kokonaisen kansakunnan tai koko maailman kollektiivisen ajattelun joutua sellaisen ideologian hallitsemaksi, joka logiikan vastustamattomalla voimalla estää pitämästä kristinuskoa muuna kuin harmittomana toiveajatteluna. Se mikä on tänään vain akateemista spekulatiota, liikuttaa huomenna armeijoita ja tuhoaa valtakuntia. Siinä vaiheessa se on mennyt liian pitkälle pysäytettäväksi. Sen pysäyttämisen aika on siinä vaiheessa, kun se on vielä väittelyn tasolla. Kristittynä meidän pitäisi pyrkiä vaikuttamaan ajatteluun..."

Totuuden sanan puolesta harhojen keskellä

Kristillinen työ Euroopassa ja Suomessa tapahtuu enenevässä määrin sekavan ajattelun keskellä. Esimerkiksi Jeesuksesta, kirkosta ja Raamatun synnystä täysin harhaisen kuvan antava Da Vinci -koodi jatkaa menestyskulkuaan maailmalla. Kyseistä kirjaa on nyt myyty Suomessakin jo huikeat 200 000 kpl. Kristillinen kirja myy hyvin, jos sitä myydään 2 000 kpl. Kun ihmiset lukevat Da Vinci -koodin kaltaisia kirjoja, kristillinen tieto hämärtyy ja ohenee entisestään. Tämä on surullista, mutta nyt ei missään tapauksessa ole aika antaa periksi. Tavallisten miesten ja naisten, orjien ja kauppiaiden yksinkertaisen todistuksen kautta vainottu ja halveksittu kristillinen usko levisi alun perin kaikenlaisten hämäreiden mysteeriuskontojen ja harhaisen ajattelun täyttämässä Rooman valtakunnassa. Näin voi käydä Euroopassakin – jos Jumala niin haluaa – mutta se vaatii paljon työtä ja vaivannäköä. Meille on kuitenkin luvattu, ettei vaivannäköme Herrassa ole turha.

Leif Nummela